ч. 288 (14.537). Львів, четвер 24. грудня 1936. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік L (?).

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060, 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції 225-21.
„ Друкарні: 22-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Чехословацькі комуністи вербують добровольців до Еспанії.

Прага, 21. грудня 1936.

(я.) В „Ділі“ з 15. ц. м. в рубриці „Новинки“ була коротенька замітка, подана за праським часописом „Поледні Ліст“, що у відділах еспанської червоної армії бореться 1.000 чехословаків і що чехословацькі комуністи заповіли дальший вербунок добровольців із Чехословаччини. Тут хочемо подати до цієї короткої замітки деякі точніші інформації.

В Празі вже давно йшли балачки про те, що чехословацькі комуністи вербують добровольців до Еспанії. В деяких часописах можна було навіть вичитати імена людей з Чехословаччини, які впали в боях на еспанському фронті по боці т. зв. державних військ. Я не можу собі вже нині пригадати точно прізвища, але памятаю, що один з тих поляглих, про яких згадувала чехословацька преса, був наш лемко зі Східної Словаччини. Опісля „Поледні Ліст“ та „Народні Лісти“ принесли вістку про те, що провідник чехословацьких комуністів посол Ґотвальд на довірочному засіданні партійної управи заявив, що в рядах т. зв. інтернаціональної червоної бригади, про яку тепер так часто згадують у звітах з боєвих фронтів в Еспанії, бореться вже тисяча чехословаків, та що треба докласти всіх зусиль, щоб до цієї бриґади вступали дальші чехословаки.

Ці вістки, що їх принесли згадані часописи, є зовсім правдивими, наявними доказами, що попали в руки чехословацької поліції і жандармерії. І так, як подають „Н. Л.“, жандармерія арештувала в околицях міста Градець Кральове шість осіб, які вибирались до Еспанії, а переведене з ними слідство виявило, що їх звербували і сліди цього вербування ведуть до Праги, до централі комуністичної партії. Тому то поліція і жандармерія перевели в цій централі докладну ревізію і вона показала, що дійсно централя чехословацької комуністичної партії такі вербунки переводила.

З цього приводу „Народні Лісти“ пишуть таке: Чехословаччина проголосила повну невтральність в еспанській війні. Те, що роблять чехословацькі комуністи, може чужина легко і самозрозуміло пояснювати, як ломання невтральности. Цей факт міг би дуже пошкодити міжнародній позиції чехословацької держави. А далі „Народні Лісти“ роблять такий висновок про домо суа: „Це вже річ урядових чинників, як вони покарають за цей учинок комуністичну партію. Але якщо уряд і на майбутнє буде терпіти деструктивну працю чехослов. комуністів, тоді союз Чехословаччини зі Совітами стане і небезпечний і буде тяжко його вдержати, бо зрозуміло, що чужина стане підозрівати, що ЧСР є авангардом большевизму в Середущій Европі. На союзи з Совітами може дозволити собі лише така держава, яка має відвагу рішуче зліквідувати большевицьку небезпеку у себе дома. Для держави, яка такої відваги не має, союз із Совітами несе з собою величезну небезпеку і то не лише внутрішню, але й міжнародню. Німецька пропаґанда зі зрозумілою метою представляє Чехословаччину як країну заражену большевизмом — кінчають „Н. Л.“ свої міркування — і якщо ми хочемо, щоб ця пропаґанда не приймалася і в тих державах, на яких нам залежить і мусить залежати, то мусимо рішучими вчинками показати, що пропаґанда про збольшевизування Чехословаччини є видумкою, є байкою. Інакше мусимо бути приготовані на те, що німецька пропаганда буде мати на міжнародньому форумі успіх і що всі наші зусилля на словах переконати про безпідставність такої пропаґанди стрінуться в чужині з безрадними усміхами“.

Замітне, що ліва преса досі на цей доказаний факт вербування добровольців до інтернаціональної червоної бриґади в Еспанії ніяк не зареаґувала.

Справа контролі та добровольців

на засіданні комітету неінтервенції.

На вчорашньому засіданні комітету неінтервенції його предсідник льорд Плімут запропонував,

щоби до 4. січня всі 27 уряди, які мають представників у комітеті, заборонили своїм громадянам брати участь в еспанській війні.

Совітський представник амб. Майський скритикував той проєкт: ані Німеччина, ані Італія — мовляв — не виконають такого зобовязання, тому треба би хіба зорґанізувати для того спеціяльну контролю.

Німецький представник відповів Майському та запропонував утворити 2 підкомісії, які до 10-ох днів мали би розглянути, одна — справу добровольців, друга — справу фінансової підмоги для еспанських урядів та торговельних договорів з Еспанією.

Не зважаючи на спротив совітського представника, підкомітет приняв німецький внесок.

На нинішньому пленарному засіданні комітет розгляне відповіди обох есп. урядів у справі контролі та вирішить справу підкомітетів. Правдоподібно вирішить її позитивно, наскільки можна вносити із учорашнього становища до німецького внеску. Зате

справа добровольців затягнеться.

Загроза вивласнення — і що дальше?

Те, що від довшого часу тривожило наше громадянство, те, що до основ зрушило наше село, а саме заповідь міністра хліборобства й земельних реформ п. Понятовського про радикальну новелізацію закону про виконання земельної реформи — стало доконаним фактом. На внесок згаданого міністра рада міністрів на своєму засіданні 30. листопада ц. р. устійнила проєкт закону про обмеження обороту нерухомостями, що повстали з парцеляції, і цей урядовий проєкт внесено вже до сойму на його пленарне засідання 15. грудня ц. р. При першому читанні цього проєкту в соймі представник уряду не забрав голосу, тому на основі постанов соймового реґулярміну не могла відбутися над ним дискусія і без дискусії відіслано його до соймової земельної комісії. Там над ним будуть дискутувати щойно після різдвяних ферій, мабуть вже в половині січня 1937. р., й тоді буде перша нагода для нашого соймового представництва заняти в комісії становище до згаданого проєкту; представником УПР в земельній комісії є пос. Пеленський. На пленум сойму вернеться проєкт з комісії ще у біжучій буджетовій сесії.

Проєкт мін. Понятовського у засадах читачам „Діла“ відомий з первісного його проєкту, що його міністерство хліборобства й земельних реформ переслало до заопініювання хліборобським палатам (ч. 266. і ч. 267. з 1936. р.). Опінія львівської хліборобської палати випала для проєкту неґативно, як теж і цілої низки інших хліборобських палат у Польщі. Відомо теж, що й велика частина польського громадянства й польської преси (консервативної в цілости та навіть фахова оцінка краківського „Іл. Кур'єра Цодз.“) поставилася зовсім критично, а то й зов.

сім неприхильно до реформаторських намірів теперішнього керманича польської земельної політики. Як найрішучіший протест проти нової кольонізації і проєктованого вивласнення давніх парцелянтів піднесено з нашого боку на численних вічах, що відбулися недавно у тих всіх повітах Східної Галичини, які безпосередньо й життєво заінтересовані, у тому, щоб такий [illegible] проєкт не став ніколи законом.

Якнайрішучіше становище проти проєкту мін. Понятовського заняв рівнож орган молодих польських імперіялістів (вони застерігаються проти назви „консерватисти“) „Бунт Млодих“ (ч. 22. з 10. грудня ц. р.) в обширній статті п. н. „Юліюша Понятовського трагедія помилок“, яку недавно зреферовано на сторінках „Діла“. Представлено там погляди на підставі особистих розмов автора статті з безпосередньо заінтересованими чинниками з кругів польських дідичів, польських кольоністів і українського селянства. Усі вони відемні для дотеперішніх ходів і вислідів парцеляційної політики, що не вдоволили ні одної сторони. Вказано там і на велику соціяльну й політичну небезпеку, яку несе зі собою „трагедія помилок“ мін. Понятовського для українського села в Польщі, найбільш перелюдненого з усіх країв Европи.

Та всі голоси протесту й перестороги перед новими нерозважними експериментами у ділянці зем. політики лишилися, як досі, без найменших позитивних наслідків. Не дійшли вони до тих адресатів, куди їх спрямовано — себто передовсім до мін. Понятовського. Він уперто й послідовно, не зважаючи на ніщо змагає до оконечного здійснення своїх плянів, проти яких бунтується саме життя та глухий на всі голоси критики й перестороги продовжує дальше трагедію своїх помилок.

Предложений соймові урядовий проєкт по своїй суті не ріжниться зовсім від первісного проєкту, що його оголошено в „Ділі“ ч. 267. з 26. листопада ц. р. Ухвала ради міністрів увела тільки один додаток у ст. 1., а саме, що закон про обмеження обороту нерухомостями, що повстали з парцеляції, не торкається ґрунтів, означених у ст. 53. презид. декрету про будівельне право й забудування осель з 16. лютого 1928. р. Тими ґрунтами є: 1) терени, що находяться в адміністраційних границях міст; 2) терени, що находяться в границях санітарної охорони лікувальних місцевостей; 3) терени, межуючі з теренами під 1) і 2), які обнято правосильними плянами забудування і 4) будівельні терени, які розпорядком воєводи будуть признані за будівляні та які не підпадають під котрунебудь з повищих трьох категорій.

Зрештою у первісному проєкті поза згаданий вище додаток до ст. 1. не зроблено ніяких змін з тим лише, що з уст. 2. ст. 5. зроблено окрему ст. 6 та зроблено деякі конструктивно-стилістичні зміни з додатком нової 13 ст., опущеної черев редакційний недогляд, про те, що виконання закону доручається міністрові хліборобства і земельних реформ та міністрові справедливости, кожному у їх власному обсязі ділання. В цей спосіб проєкт, ухвалений радою міністрів, дістав 15 статтей замісць 13 первісного проєкту мін. Понятовського. Коротка мотивація проєкту осталась без ніяких змін.

Головні тези предложеного соймові проєкту такі:

1) Закон торкається усіх парцельованих земель без огляду на особу власника.

2) Набутих при парцеляції наділів не можна збувати ані в цілости ані частями, ділити, виарендовувати або обтяжувати без дозволу влади, а власник наділу мусить в засаді сам особисто господарювати, хіба що на виарендування свого наділу дістане дозвіл влади.

3) В ліцитації парцеляційних наділів можуть брати участь тільки особи, що дістали на це дозвіл влади. Як новум уст. 3. проєкту є постанова, що такого дозволу не потребують інституції довготермінового кредиту.

4) В актах продажі нотарі поміщують з уряду всі обмеження, що випливають з цього закону.

5) Обмеження дотичать не лиш поселенчої парцеляції, але й сусідської.

6) Усі наділи, що повстали з парцеляції по дні 1. вересня 1919 р. можуть підпасти обмеженням цього закону, якщо ті обмеження уявлено в гіпотечних книгах.

7) Усі договори, заключені проти постанов цього закону, є неважні. Власники наділів, що купили ґрунт без дозволу влади, де до 1. січня 1926. р. була заборона позбуватися землі — а вона до цього часу була всюди від 1. IX. 1919. до 31. XII. 1925. р. — можуть бути вивласнені, про що рішає староста й то без можливости відкличу від його рішення.

8) Передбачено карні санкції за нарушення постанов цього закону, а це арешту до трьох місяців, або гривни до 3.000 зол. або двох кар разом. Карі підпадають обі сторони. Карає староство.

9) Закон обовязує у цілій Польщі за винятком Горішнього Шлеська. Однак рада міністрів може деякі воєвідства або поодинокі повіти чи навіть деякі категорії господарств виняти зпід обовязуючої сили цього закону.

Знаємо добре, яку інтенцію мав автор цього проєкту мін. Понятовський. Інтенція йде в цілости по лінії бажань вшехпольського табору й рішень ріжних польських організацій з цього року на терені Галичини, як старшин резерви, комбатантів, оборонців Львова, Товариства Школи Людовей, зїзду подільських дідичів і т. д. Що більше, проєкт п. Понятовського перевищує усі найбільш радикальні з польського націоналістичного боку рішення усяких польських організацій, а саме тим, що уводить можливість вивласнення, про яке безвідклично має рішати староста. Може воно торкнутись дуже численних господарств наших селян, що набули землю від парцелянтів-поляків, за неї заплатили, є в її посіданні та є інтабульовані. Може це бути масове явище,

дуже грізне з кожного огляду, бо порушує вповні до ґрунту дотеперішні правні підстави землеволодіння й правні погляди нашого селянства. Ледви чи [illegible] вдасться це вивласнення перевести в життя. Не берусь вгадувати вже сьогодні, чи кожний староста рішиться на це піти, бо тільки від нього залежить застосування закону у кожному конкретному випадку.

Фактично сьогодні наше селянство виключено вже від можливости набути землю при парцеляції. Відносини у нашому селі статтю тому нестерпні. Йде тут вже про саму можливість фізичного існування.

Загроза для нас велика, одна з найбільших, що була після травневого перевороту. Оборона рідної землі й права на наше загрожене існування мусить бути загальна і з нашого боку й тому не тільки Українська Парляментарна Репрезентація, але й усі наші громадянські, та передовсім господарські й національні, політичні організації повинні у цій справі забрати спільний голос. Без огляду на наші розпорошення не сміє бути серед нас партикуляризму й розбіжностей у справі, де йде справа про життя нації!

Д-р Степан Баран.

Виховання й організація молоді в третій Німеччині.

(Від власного берлінського кореспондента).

I.

ОСНОВИ НОВОГО НІМЕЦЬКОГО ВИХОВАННЯ.

В останньому часі зайшли в Німеччині дуже важні, можна сказати: переломові події в організації німецької шкільної молоді та шкільного й позашкільного виховання, що відбилися живим відгомоном між німецькою суспільністю й викликали велике зацікавлення та всякі коментарі поза границями Німеччини. Особливе враження зробили останні переміни навчального пляну і скорочення та упрощення шкільної науки та обєднання всієї молоді Німеччини в одну державну організацію під проводом дотеперішнього провідника гітлерівської молоді, **Бальдура фон Шираха**, що дістав тепер попри ідеольогічні завдання також державні прерогативи.

Ці переміни заслуговують на те, щоб про них поінформувати наш загал, що теж зацікавлений справами виховання молодого покоління. Тому я постараюся в кількох кореспонденціях подати коротко найконечніші факти й пояснення цих актуальних питань, користуючись при цьому не тільки власними поміченнями, але й відповідними безпосередніми матеріялами.

Справу виховання молоді вважають у Німеччині **одним з найважніших завдань партії і держави**, тому вся німецька суспільність бере живу й активну участь в обговорюванні й обробленні плянів національно-державного виховання найцінніщої частини національного майна — молодого нарибку, що вже замолоду має ставати до спільної громадянської праці й дуже скоро повинен перебрати її з рук старшої ґенерації. Німецький провід змагає пляново й систематично до відмолодження складу партійних і державних робітників і тому старається не тратити часу на теоретичне підготування молоді, а звязати її тісно з актуальними вимогами німецького національно-державного життя. Коли давніша ґенерація клала у вихованні молоді найбільшу вагу на вироблення інтелекту, занедбуючи потреби серця й характеру та уважаючи чуття, волю й душу шкідливим інтрузом і переповою в осягненні найбільшої кількости знання, — нова керівна ґенерація старається зберегти рівновагу трьох чинників: **духа, душі й тіла** і розвивати зокрема — в противенстві до давнього виріжнювання індивідуалізму — дух товариського співжиття, соціяльної думки й тісного звязку з рідною землею та німецьким народом.

Коли давня школа була відірвана від рідного ґрунту й життя і лишала молодь у найтяжчих розвоєвих часах без відповідного сердечного проводу, за яким треба було щойно оглядатись поза школою, то нове виховання, однаково чи шкільне, чи позашкільне прямує до того, щоб молодь почулася свідомо важним активним чинником у будові національного й державного життя, зрозуміла своє відповідальне покликання і ставила вище всього товариство й нарід, жертву й чин, відвагу й характер.

Тому виховання кладе таку велику вагу на вироблення товариського почуття, на спільну, гуртову працю в організаціях гітлерівської молоді, у відділах трудової праці та в рядах партійних організацій і вкінці на фізичне вироблення, що дуже часто бере навіть верх над духовою частиною молодечого виховання. Цей фізичний вишкіл має на меті витворити з нової молоді свіжі, застанені і здисциплиновані гурти спосібні й готові до всякої праці для свого народу. Найвище завдання німецького виховання лежить не у виробленні інтелекту, а у вихованні й виробленні волі, відваги й характеру в пристосуванні до потреб і вимог німецького громадянства. Честь, вірність, захоплення відповідальністю, готовість до самопосвяти, відвага, рішучість, віра у власні сили, скромність в оцінці своєї особи та зробленої праці, слухняність і осмоме знання у своїй ділянці — це прикмети молодого німця в змаганнях і плянах провідників нового покоління. „В наших очах — казав недавно в одній

із своїх промов А. Гітлер — будучий німецький молодець має бути стрункий і звинний, меткий як гончий пес, видержливий як шкіра і твердий як сталь Крупа".

Ясна річ, що при таких виховних завданнях виховання молоді мусить вийти поза мури дому та школи і стати предметом заходів і праці інших громадянських чинників. Стара школа, хоч як вона високо стояла, не може вже заспокоїти нових потреб нової Німеччини й уже від трьох літ ідуть спроби перебудувати та пристосувати школу до нових вимог. Рівночасно з цим кладуться нові основи під нац.-соц. педагогіку, що трактує школу тільки як один із засобів виховання, підкреслюючи всюди потребу найближчого контакту з народом (Ґемайншафт дес Фолькес) і товариської співпраці. Разом з тим окремого значіння набирає **справа виховання нового вчительського персоналу,** що має перебрати на себе одну важну частину виховання міліонів німецької шкільної молоді, зорганізованої загально під одною кермою в одноцільну державну організацію. Над реорганізацією школи, її типами і плянами йдуть тепер усюди горячі дебати й наради: бо не лише покликані державні й партійні чинники живо зацікавлені у щасливій розвязці всіх питань, звязаних з реорганізацією виховання, але також усе громадянство й поодинокі його частини, вкінці також господарські чинники й армія.

Про дотеперішні переміни на цьому полі поінформуємо в дальшій кореспонденції.

Д-р Зенон Кузеля.

У Китаю.

У Сіянфу йдуть переговори між представниками нанкінського уряду і Чансуліяном. Иде перш за все про розвязку таких справ: 1) свобідний відступ Чансуліяна до найближчої пристані; 2) розподіл окупу серед його війська; 3) затвердження нових ґарнізонів для тих військ. Ґубернатор провінції Шансі запропонував посередництво в переговорах.

Тимчасом нанкінський уряд повідомляє, що зпоміж 62-ох старшин, арештованих з Чанкайшеком, розстріляли 46-ох, не враховуючи ґвардистів Чанкайшека, яких убили вже давніше.

Жінка Чанкайшека відлетіла з Доналдом до Сіянфу.

Китайська кріза находить дальший відгук за кордоном. Італійський міністер закорд. справ Чіяно, що як італ. ґенеральний консуль у Шангаю пізнав Чансуліяна, вислав до нього телеґраму такого змісту: „Ти є моїм приятелем, але як заключиш договір з комуністами, станеш моїм ворогом".

Сензаційна відповідь ґен. Франка комітетові неінтервенції.

На пропозицію комітету неінтервенції щодо міжнародньої контролі над невтральністю супроти Еспанії **дав ґен. Франко брит. амбасадорові в Андеї відповідь такого змісту:**

Ґен. Франко жалує, що британський уряд досі не оцінив величі есп. національного руху і дальше підтримує звязки з „так званим урядом" у Валенсії,

якого червоні й анархістичні орди бушують по еспанських землях, що їх ще не заняли нац. війська. Ґен. Франко ставить комітетові неінтервенції 4 запити:

1) Які точки доступу до Еспанії підпадуть під міжнародню контролю, зокрема чи підпадуть під неї дрібні, а дуже численні переходи через катальонсько-французьку границю та пристані?

2) Чи представники комітету неінтервенції контролюватимуть лише той воєнний матеріял, що його тепер привозять, чи займуться також **евакуацією припасів ще давніше закуплених за гроші, що їх украдено з державного банку та зрабовано від приватних власників.**

3) Чи комітет вишле контрольорів також до французьких міст і пристаней, що служать за осередки постачання і вербунку для „ріжних червоних псевдоурядів"?

4) Хто буде гарантувати, що представники комітету зможуть виконувати свої завдання на територіях, що підлягають „червоним т. зв. урядам", коли ті „уряди" зовсім не володіють масами і не мають змоги запевнити безпеки амбасадам, посольствам і приватним особам, як це виявили події в Барсельоні та Більбао.

Як нац. уряд дістане відповідь на ті запити, він дальше розглядатиме проект комітету неінтервенції.

Серед брит. мірoдатних кол та відповідь зробила зле, пригнобливе враження.

СОВІТСЬКЕ ДЕМЕНТІ.

ТАСС заперечує поголоску, що совітські воєнні кораблі відплили до Еспанії.

ЗАМІНЯЮТЬ ҐІБРАЛЬТАР ЗА СЕВТУ?

Б. директор розвідки адміралітії віцеадмірал Асборне заявив, що на випадок війни на

Ґ. БОДЕ.

РОЖЕВА БІБУЛА.

— Гільґнер! прошу за мною до конференційної салі!

Гельґа Гільґнер положила поквапно недоїджений шматок хліба на вікно. Коли вона йшла своїми довгими спортовими ногами по ґімназійному коридорі, її товаришки всміхались і шепотіли: „Гільґнер знову щось стругнула"!

Гельґа мала нечисту совість. Як і в інших днях з цілого шкільного року. Передучора відписала математичну задачу від Анни, нині підповідала Едиті „Фавста", а потім розвязувала хрестокові ломиголовки під лавкою. Так, але за це професор Мерлінґер не кликав нікого до конференційної салі!

А вже ніяк не міг він знати, що останню домашню задачу: „Кожний повинен сповнити передовсім обовязок супроти себе" написав їй найліпший її товариш Ерік.

Професор Павло Мерлінґер був страховищем тільки для нижчих кляс. У вищих цінили його дотеп і „симпатичний вигляд". У конференційній салі він сів, обтер свої окуляри і постукував у стіл олівцем:

— Гільґнер! Мушу вам заявити, що ви не належите до найкращих учениць. Ви за мало поважні. Мене дуже тішить, що ви так пильно вчитесь англійського, що аж умієте висловлювати свої почування англійськими віршами, але мусите розуміти...

Гельґа витріщила очі. Чого він хоче? Вона втратила всяке почування страху. Той молодий, симпатичний учитель, що носив таку немодну бороду, цим разом зовсім промахнувся. Вона піднесла гордо головку і сказала тоном Марії Стуарт:

— Пане професоре! Я не розумію у чому річ.

Д-р Мерлінґер почервонівся і найгірше було те, що відчув свій румянець.

— Гільґнер! Я не хочу з цією справою на цей раз виступати на конференції, але гадаю, що це буде останній раз...

Він загикався і передав учениці рожеву бібулу, на якій можна було виразно прочитати слова „I love you".

— Це я найшов у вашому німецькому зшитку.

Тепер Гельґа зрозуміла:

— Пане професор! Це непорозуміння. Це не лист, а переписаний текст англійського шлягера.

Вона глянула на нього. Він виглядав на щось посереднє між громовладним Юпітером і німецьким закарлюченим граматичним правилом. Та в одній хвилині вона помітила в ньому теж якусь зміну: це був молодий мужчина, якому підхлібляло б те, що в ньому кохаються його гарні учениці. Гельґа поклонилась і витягнула пальці до бібули. Але професор швидко схопив цей „корпус делікті" кажучи:

— Це залишиться у мене!

Учениця глянула на нього ще раз здивована і відійшла до кляси, легко підсвистуючи. Гельґа не виявляла нікому цієї розмови, навіть затаїла її перед своїм повірником Еріком. Ерік тільки почав дивуватись, чому Гельґа пише вже тепер сама свої німецькі вправи і хоч має багато помилок, ніколи не має „недостаточно". Зате не помітив він, що Гельґа побільшила собі власноручно із групової шкільної фотографії особу Мерлінґа і поставила в кутку між шкільним приладдям. Її мама усміхалась легко з тієї „адорації" своєї доньки для — улюбленого шкільного предмету.

Мами мають добре око. Гельґа здала матуру, виїхала на студії до Англії і забула за свій портрет. Зате Ерік, як товариш молодих літ, не переставав листуватись з нею і повторяти свої освідчини.

Пять літ пізніше д-р Гельґа Гільґнер всідала у новому весняному костюмі до трамваю. Вона бігла за ним і енерґійно вскочила до середини. Якась сильна рука підтримала її

— Дякую! — сказала.

— Гільґнер! Чому ви скачете, коли трамвай у такому розгоні?

Це був „її професор" Мерлінґер. У цій хвилині Ельґа забула все те, що відбулось за останніх пять літ: студії, подорожі, свій докторат. Вона відповіла збентежено:

— Вибачте, пане професор! Це вже більше не повториться...

Ельґа працювала в хемічній лябораторії. Вона знала, як аналізувати препарати і чоловіків, але перед своїм давнім учителем стояла безрадна. Вона найрадніше булаб відповіла:

— Прошу вас не питати мене нині, бо я вчора була у дентиста.

Професор висів. Кілька днів пізніше дістала друковане запрошення на приватний курс німецької літературної мови д-ра Мерлінґера. Вагалася, чи піти. Граматика? — що це її обходить!

Але вже на першому викладі переконалась, що і граматика може бути цікава, коли є цікавий прелеґент. Але її помилки у вправах дратували її. На другий день вона поділилась своїми враженнями з Еріком:

— Неможливий професорище!

— Моя кохана! Коли вийдеш заміж за мене, можеш писати з усіми можливими помилками!

Кілька днів пізніше заручилася з Еріком. На серці стало їй легше. Минуло ще кілька днів і вона рішила покинути курс д-ра Мерлінґера. Та

Середземному Морі Севта куди більше підходила би на морську й летунську базу ніж Гібральтар. З другого боку Еспанія, вимінюючи Гібральтар на Севту, відзискала би повну територію метрополії.

ПРИМУСОВА ПРАЦЯ ДЛЯ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ.

На вчорашньому засіданні рада міністрів ухвалила два декрети, якими утворила табори праці для політ. вязнів та викреслила з карних реєстрів усі присуди, видані перед 19 липня ц.р.

НА ФРОНТАХ.

Радіоклюб з Тенеріфи повідомляє, що всі наступи червоних на відтинку Караначелю відбито, нац. війська дальше наступають на Ескуріяль, нац. літаки бомбардували північні дільниці Мадриду. Авас подає, що червоні висадили в повітря нац. форт в околиці Вілляверде; понад 200 повстанців згинуло.

Спішім з пожертвами на „Дар Просвіті"!

Усічні Ліга Націй визнає анексію Абисинії?

Паризький кореспондент щоденника „Джіорнале д' Італія" привязує чималу вагу до рішення британського і французького уряду, які замінили свої посольства в Адіс Абебі на генер. консуляти. Тим шляхом — мовляв — вони визнали фактичний стан та зробили найповажніший крок до европейської співпраці. Дальшим етапом у тому напрямі буде певно сесія Ради Ліги Націй, що збереться 18. січня 1937.

Після неї скличуть певно надзвичайні загальні збори Ліги, які ствердять, що

абісинська держава перестала істнувати.

Тоді всі члени Ліги зможуть визнати анексію Абісинії, не нарушуючи ліґового пакту.

Також Злучені Держави замінили на ген. консулят своє посольство, основане напередодні вибуху італійсько-абісинської війни.

Цікаво, що цього року, подібно, як і минулого, відкликано різдвяні та новорічні приняття на італ. королівському дворі. Минулого року відкликали приняття з огляду на санкції, тепер — тому, що більшість держав ще не визнала італ. імперії в Африці.

Рівночасно італ. війська підбивають решту Абісинії. У провінції Шоа італійські стежі зловили двох синів раса Касси деджакмачів Аверса і Асфавесемзостдже; їх публично стратили на ринку міста Фічче.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Німеччина мабуть погодиться з істнуванням франко-совітського договору, якщо до нього введуть поправку у дефініції напасника. Це довело би до поважного німецько-анґльо-французького зближення, яке дало би добрі вигляди льокарнеської конференції.

Сенат Куби обвинуватив президента Ґомеца за недбале виконування обовязків і нарушення конституції; до 24-ох годин має він приготовити свою оборону. Злучені Держави стримаються від інтервенції.

Єгипетський міністер закорд. справ обмінявся з британським високим комісарем ратифікаційними документами до анґльо-єгипетського договору. Вис. комісар стане британським амбасадором в Каїро, також єгипетський посол у Льондоні дістане ступінь амбасадора.

У Палестині дійшло до нових арабських нападів.

Манджурія вводить 1937 р. 3-літню військову службу.

Британський уряд рішив затримати на 5 літ 5 кружляків, які перейшли вже границю віку. Їх уживатимуть до протилетунських операцій.

У французькому парляменті дійшло до бурхливої перепалки підчас дискусії над амнестійним законом, що відноситься також до дезертирів. Правиця енерґійно заатакувала проєкт амнестії, називаючи її „премією для злочинців".

Панамериканська конференція рішила закомунікувати свої рішення Папі та Лізі Націй.

Президентом Сирії вибрали Гашема Атассі, предсідником парляменту — Пареса Хурі. Джеміль Мардан утворив новий уряд.

Італійський уряд наказав будувати в нових домах протилетунські схоронища.

Анґлія обміняється з Італією документами про „джентельменський договір" на Середземному Морі щойно після латинських свят.

У Франції персонал паризьких кін погрожує страйком на Різдво.

Балканські держави дійшли до порозуміння у всіх справах, що торкаються емісійних банків.

відчувала за свій обовязок повідомити його про це. Сіла за машинку і не заглядаючи до ніяких словників ні граматик написала:

„ВПоважаний Пане Професор!

Вважаю за свій обовязок повідомити Вас, що я заручилась з д-ром Еріком Вербером. Тому, що згідно з бажанням мого нареченого, наш шлюб має відбутись у найближчому часі, я не матиму часу, щоб ходити надалі на Ваш курс..."

Зовсім діловий, сухий лист. Але цього було їй мало. Вона вхопила за перо і до машинового гарно виведеного тексту дописала недбайливим письмом від руки:

„Ви поводились зі мною завсіди неможливо. Ви ніколи не добачували моїх прикмет ані того, як я чекаю на кожну вашу похвалу, коли я на неї заслужила. І ви хочете бути педаґоґом?! Ви знаєте тільки всякі граматичні небилиці, але на жінках не розумієтесь зовсім. Той текст англійської пісеньки написав якийсь інтеліґентний англієць, що розуміється на любові. Я переписала собі цей текст для себе, а не для вас, як ви собі уявляли. Я не любила вас ніколи. Гельґа".

Минуло три дні. Гельґа думала над тим, як зреванжується їй професор. Може бодай пришле їй холодне побажання з нагоди подружжя.

На четвертий день прийшов лист. З коперти вилетіла рожева бібула з її письмом — текстом англійської пісеньки. У коперті лежав білєт: „Коли я не педаґоґ і не розуміюсь зовсім на любови, то булоб справді гарно, якби моя колишня така талановита учениця хотіла мене вчити? А де чоловік може краще навчитись, як не в подружжі?"

Д-р Мерлінґер не помилявся. Гельґа теж уважала, що повинна використати нагоду і почати вчити його.

Перекл. в. г.

Нова знижка оплат.

Дуже відрадним і корисним явищем є кожна полекша в оплатах установ публичного користування. Однак не всі установи розуміють вагу хочаб найменших знижок. Єдина Управа Львівських Телефонів, у дальшім етапі свого розвитку не тільки що модернізує поодинокі свої відділи, але що якийсь час впроваджує далекойдучі знижки в оплатах.

З днем 1. січня 1937 р. Управа П.А.С.Т.-у у Львові вводить ось такі оплати: за вибудування лінії і віддання її до вжитку зол. 45 (до цього часу 65 зол.), за перенесення апарату на інше місце (т. зв. посесію) зол. 35 (до цього часу 45 зол.).

До цих оплат приходить ще оплата за змонтування апарату стінного зол. 10 і апарату бюркового зол. 15. Ті оплати лишаються незмінені. Тепер коштує заложення цілого телефону стінного зол. 75, а бюркового зол. 80. **Від 1. січня 1937 заложення цілого стінного телефону коштуватиме тільки зол. 55,** (себто 45 зол. за інсталяцію і 10 зол. за змонтування апарату), а **бюркового** зол. 60 (себто 45 зол. за інсталяцію і 15 зол. за змонтування апарату).

В одній і другій катеґорії дешевше на 20 зол. Також знижено оплати за ґніздечко і додаткове слухальце та додатковий дзвінок на 20%.

В тяжких, теперішніх часах зміни ці приносять велику полекшу та дають змогу кожному і у цій ділянці йти з духом часу. — Управа Львівської П.А.С.Т.-и повинна стати прикладом гідним наслідування для інших львівських установ публичного користування.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Телефон святкує ювилей.

Саме минає 75 літ від першої появи телефону. Дня 20 листопада 1861 р. винахідник Пилип Райс демонстрував у фізикальнім інституті у Франкфурті над Меном свій винахід, який назвав „телефоном".

Однак у тодішніх консервативних часах ніякі новини не мали попиту, тому й учені приняли новий винахід з великим скептицизмом. Тимбільше сумнівалися у його доцільність ляіки і то до тої міри, що ніодин капіталіст не хотів рискувати грошей на уліпшення і експльоатацію нового винаходу. Небавком після цього появився в Америці „телефон" винаходу Ґрагама Белля. Поступові американські „бізнесмени" скоро оцінили вагу нового телефону, і в слід за цим телефон скоро опанував земну кулю.

Перший винахідник помер у 1874 р.

В берлінськім почтовім музею можна оглядати перші моделі Райса і модель першої телефонічної лінії, що її збудував Бель в 1877 р., довгої на 1 км. Тепер телефонічні лінії світа так зросли, що вже й загублено довжину всіх ліній.

Райс умер забутий, зате Бель здобув славу і гроші, а винахід величають ще й досі „телефоном Белля".

Убрання з молока.

Недавно преса принесла вістки про фабрикацію штучної вовни з молока. Тепер уже згадану вовну виробляють на більшу скалю в Італії.

Сам переріб молока на пряжу незвичайно цікавий. Насамперед центрифуґою відділюють сметанку; коли молоко має вже лише 0,10—0,15 прц. товщу, стинають його додаючи молочну кислоту. З гектолітра сирватки повстає таким чином яких 3 кґ. сухої казеїни. Казеїну (сир) розпускають в амоняку, підгріваючи її на водній парі; повстає тісто, з якого відповідні прилади витягають нитки. Відтак їх сушать і усталюють формолем, купають у солях цинку і знов сушать.

Цю штучну вовну назвав винахідник А. Форетті „ляніталем". Лянітальє дуже подібний до вовни не лиш в дотику, але теж своїм хемічним складом, бо обі субстанції є хемічно протеїнами (білками). Барвлення штучної вовни триває коротше як природної.

Ляніталь не уступає зовсім вовні, є лиш менше витривалий від неї. В більшій кількости виробляють його в Італії в м. Чезано Модерно. Тамошня фабрика виробляє денно 30—40 тон ляніталю.

Підземна ґазифікація вугілля.

Звичайно витворюють світильний ґаз з вугілля у спеціяльних фабриках. Тепер цю справу значно упростили. У Донецькім басейні приступили до ґазифікації вугілля під землею, просто з углевих покладів. Підземний поклад вугілля насичують киснем і водною парою, а ґаз, який повстає, випроваджують проводами назверх і розпроваджують до місця ужитку. Так оминають тяжкої підземельної праці при добуванні вугілля і його перевозу. Також можна зужиткувати тоді непридатні до чого іншого ґатунки вугілля, антрацит, як це і ведеться власне у Донецькім басейні.

—o—

Звірі минулих епох.

Як мідомо, на земній кулі вже дуже мало ґатунків звірів, що стоять на ступні давноминулих епох. До таких належить м. ін. канґур, що дотепер задержався в Австралії. Число цих дивних звірів щораз меншає, так що дальші покоління по нас ледви чи будуть їх уже оглядати на лоні природи. Канґур є типовим представником звірів давноминулих ґеольоґічних епох нашої землі. Найважнішою їх прикметою — це велике тіло і незвичайно малий мозок, а вслід за цим і інтеліґенція.

Цей брак інтеліґенції, сприту і хитрости найбільше характеризує життя і побут цих звірів. Нпр. наш олень чи лис, а навіть маленький зайчик уміють втекти перед спеціяльно витресованою чередою псів і громадою мисливців. Вони придумують всякі хитрі штуки, затирають напрям втечі, ховаються і т. п., зате переслідуваний канґур скаче тільки перед себе, а з небезпеки здає собі справу лиш у моменті безпосередньої загрози життя. Тому часто трапляється, що канґур пристає, оглядається позад себе, як виглядає ворог, — а тому, що його мізкові клітини не в силі займатися рівночасно двома справами, він у таких хвилинах часто вдаряє головою об скелю чи дерево.

Характеристичне є у канґурів занидіння, чи брак сильного материнського інстинкту. Канґуриці в небезпеці ховають свої діти до мішка на животі і так утікають. Якщож їм з тим „солодким тягарем" важко утікати, то вони без церемонії викидають їх. Тим ріжняться вони від звірів-матерей інших континентів, що боронять життя своїх молодих до останньої хвилини. Така поведінка цього звіра є тим дивніша, що він дуже сильний. Його зброєю є велитенські задні лапи. Атакуючи ними ворога, він опирається на хвіст, і бе ними ворога сильно в живіт. Назагал канґур є через свою глупоту майже безборонний, подібно як дурні були і вимерлі потвори давноминулих ґеольоґічних епох.

Гермафродити.

Час до часу наукова і щоденна преса приносить нам вістки про уродження якоїсь дитинипотвори, близняків зрослих зі собою (т. зв. сіямських братів чи сестер) тощо. Однак може найцікавіші із тих нещоденних явищ — це поява людських істот, що лучать в собі мужеські і жіночі прикмети — т. зв. гермафродити. Ось нпр. недавно була голосна справа чеської спортсменки Зденки Ковбек, котра не могла дати собі ради зі своїм полом. Ця жінка відкрила в собі так багато мужеських рис, тілесних і психічних, що не могла дальше витримати у жіночім тілі і по відповідній операції, що позбавила її жіночих прикмет, стала мужчиною, дуже милим та пристійним юнаком Зденком Ковбеком.

Істнування рівночасно мужеських і жіночих тілесно-психічних рис було здавна улюбленою темою для письменників. У світовій літературі находимо численні згадки про такі істоти, а то й конфлікти, що виринають у них на тлі цього дивного стану.

Сама назва цього тілесно-психічного „двійнацтва" походить від назви грецьких божеств Герма і Афродити. Це свідчить, що у часах коли ця назва повстала сучасні мусіли вважати гермафродитів за дуже дивні і незвичайні істоти, коли їм надали назву, зложену з божеських імен.

Нині медицина вже докладно розслідила це явище природи і стягнула його з педесталу незвичайности до ряду розвоєвого розладдя у пловім житті. Деякі учені звязують появу гермафродита з певною фазою розвою живих істот, коли то органічні істоти були двополові, як це і тепер подибуємо у рослин. Рослини, як відомо, мають зправила пиляки і стовпчики, що є представниками ріжних полів. Також цілий ряд тварин менше складної будови, як нпр. порожниці, хробаки тощо є двополовими істотами, себто гермафродитами.

Для пояснення треба додати, що у ріжнополових істот (тимсамим і в людини) виступають три роди прикмет, що характеризують пол. 1) Т. зв. першорядні полові прикмети себто розродчі а саме сама полова залоза чи пак полові клітини, 2) другорядні себто полові органи і 3) третьорядні — всі інші тілесно-душевні прикмети, що ріжнять мужчину від жінки (нпр. будова тіла, заріст, голос тощо).

Гермафродитизм є на думку Піка змішанням у тієї самої особи мужеських і жіночих прикмет. Зате не можна назвати гермафродитом особи, в якої є лише третьорядні прикмети (нпр. голос, будова тіла, психіка) незгідні з першими. У другім випадку буде т. зв. псевдогермафродитизм.

Найслабшим проявом цього явища будуть другополові забарвлення психіки деяких людей. В щоденному житті надибуємо типи, нпр. жінок, що визначаються мужеським способом життя, поведінки, чи типово мужеськими нахилами. З другої сторони бачимо часто у мужчин домішки жіночих елементів найчастіше у психіці, про які говорять „то зжіночілий мужчина". Тимто тяжко найти ідеал одного полу т. зв. 100 прц. мужчину, чи жінку, бо підчас тісного співжиття двох полів підчас їх родового розвою прикмети одного полу перекрадаються до прикмет другого. Тимто процент мужеськости і жіночости є дуже ріжний, від дуже низького ступня до 100 прц.

На тому тлі повстала тепер дуже цікава теорія полового добору. Деякі дослідники прийшли до висновку, що половий добір доконується саме на підставі цих процентів; і так нпр. якщо приймемо суму полових прикмет двох полово дібраних одиниць за 100 — то нпр. особа з 60 процентами жіночости інстинктовно шукає свого доповнення, себто 40 одиниць мужеськости і т. п. Очевидно, що це тільки теорія, однак фактом є, що життя часто її потверджує.

Висновок із цього такий, що нема безоглядно чистих мужеських ні жіночих соматично-психічних людських типів, зате майже все, можна у них найти сліди, а саме й виразно зазначені протилежно-полові прикмети.

Б. Г.

—o—

ВУЛИЧНИЙ РУХ В НЮЙОРКУ.

На вулицях цієї метрополії панує вуличний рух, про який ми тут не маємо поняття. Тепер в передсвяточнім часі цей рух збільшився на 200 прц. Роблять його позамісцеві, що приїхали до Нюйорку на передсвяточні закупи. Нормально у цім місті великі курсує яких 400.000 осіб; тепер це число збільшилося ще на 500.000 позамісцевих. На вулицях авта їздять у 8 рядах гусаком одно за другим. З причини переповнення їзди, авта тягнуться поволі, як слимаки, так що часом скоріше можна дістатись пішки. Мешканці Нюйорку домагаються будови нових тунелів під землею для авт. крім істнуючих уже залізничих і тунелів міського підземного метро.

Покищо у цім сіммільоновім місті самоходи мають лише один підземний тунель під рікою Годсон до Ню Джерсі; другий щойно будується. За останньою статистикою від 1. липня 1935 до 1. липня 1936 міські підземні залізниці перевезли 3 міліярди 40 міліонів пасажирів. Цей велитенський, головокружний рух у місті, що має тільки населення що ціла Галичина, відбивається на способі життя і нервах мешканців.

—o—

ТАЄМНИЦІ ЕКЗОТИЧНИХ ОЗЕР.

На світі є ще багато явищ нерозсліджених. До таких належить „співоче озеро" на острові Цейльон. З вод цього озера, що зветься Батікаляо, добуваються кожного вечера ніжні звуки, незвичайно подібні до ріжномельодійного співу. Цим явищем зацікавилися вчені, одначе покищо не вдалося їм устійнити причини цього дива. Тубильці говорять, що ці звуки походять з мушель, яких є багато на дні озера. Однак ніхто не знає, як ці мушлі виглядають, бо ані їх ніхто не видів ані не зловив.

Таємні звуки лунають так голосно серед вечірньої тиші, що подорожні вночі орієнтуються за піснею озера як за дороговказом.

Друге таке чарівне озеро находиться у Новій Зеляндії в Австралії. Воно дуже характеристичне: довге 83 км., а всього 5 м. широке. Має форму латинського „С". Це озеро підноситься регулярно цілою своєю поверхнею так, що це робить зовсім враження віддихання. Що пять мінут поверхня озера підноситься на 7 і пів цм., відтак опадає і знову підноситься. Це явище теж ще недосліджене. Тому, що Нова Зеляндія повна вульканів та гейзерів можна припускати, що маємо тут до діла із вульканічного походження розколиною, виповненою водою, на яку дальше ділають вульканічні сили.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Учений, що живе по дикому.

Румунська преса звернула вже не вперше увагу на дивне життя великого самотника, що ховається по лісах і не хоче знати людей — людини інтелігентної з прегарним минулим, навіть з іменем. Є це Антал Радван, що в 25-ім році життя став доцентом віденського університету ще перед війною і мав перед собою велику наукову працю. Цей швайцарець з походження студіював кілька років у Франції та Англії, вибрався у подорож довкола світа, вернувся до Будапешту, щоб продовжувати свою університетську працю, а опинившись у хвилині вибуху війни в Румунії вступив як доброволець до війська і воював невідомо на яких фронтах і як довго.

Коли війна скінчилась, Радван мав якусь важну причину, щоб не вернутись більше до своїх студій. Він зненавидів людство, покинув культурне життя і почав жити в лісі, де сам збив собі хижину з дощок і годується, чим може. При цьому він не перестає працювати науково. Він винайшов спосіб, як огрівати домівку вдесятеро дешевше, ніж ми це робимо вугіллям і дровами. Улітку продає якісь цілющі води літникам, що приїзджають до Совати і за ці гроші може жити спокійно цілий рік. Коли люди починають його відвідувати, він щезає на якийсь час у лісах, підшукуючи собі нове самотнє місце. Дарма що часом доходять до нього листи, він не відповідає до них. На ріжні пропозиції, щоб виявив тайну свого винаходу, як дешево огрівати хату, він теж не відповідає. Кажуть, що він пише якийсь літературний твір. Про рідню і знайомих не каже нічого. Тільки на доказ, хто він такий, має всякі документи.

—o—

20 осіб шукає пригод на морі.

24-літній юнак Адріян Селіґман, англієць, купив собі у славному порті Сен-Мальо власний вітрильник, щоб вибратись на два роки у подорож довкола світа із своєю молодою жінкою. На провідника запросив він собі досвідченого морського капітана Стенгавза, колишнього команданта „Аврори" та „Дісковері" — двох кораблів, що з Шекльтоном і Скотом їздили відкривати нові підбігунові землі. Вітрильник „Кай Піляр" служив 20 літ як рибальче судно; вибуданий у Новофунляндії і тепер перероблений у льондонських доках, він вивінуваний зовсім модерно. Є там кабіни з електричним світлом, холодільні, модерні печі, кімнати для специялістів і відділи для живин, що мають супроводити модерних Робінзонів.

Орґанізатор подорожі дав кілька місяців тому оголошення до часописів, що шукає молодих, енерґійних, свобідних і сміливих чоловіків, які мають вільний час на два роки і сто фунтів капіталу, щоб обїхати світ. Найшлось таких 600 і з них Селіґман, разом із своїми першими товаришами, досвідченими моряками, вибрали 12 найкращих кандидатів. Є між ними вчений ґеограф із своєю бібліотекою, щоб радити куди і як їхати, є знавець морських глибин і течій, що має з собою найновіші прилади для дослідів, є наймодерніший фотоґраф, столяр, шлюсар, навіть правник — усіх разом 20 і одна жінка.

Мета подорожі — фантастична: заїжджати до якнайменше доступних островів і пристаней, оглядати якнайрідші околиці та краєвиди нпр. острів Трістян да Кунґа на Атлянтійському Океані, де тільки раз на рік причалює корабель з харчами і листами.

Члени подорожі всі жадні вражінь люди, здебільша моряки. Коли орґанізатор подорожі написав листа до одного знайомого фіна, чи не схоче заняти на вітрильнику місця першого моряка, той відповів телеграфічно: „Що за дурне питання! Коли їдемо?"

Лист, що мандрував 34 роки.

Не тільки польська пошта може почванитись рекордовою швидкістю полагоджування листування. Недавно трапився у Франції такий випадок:

Пані Аделя Дюмон 60-літня старушка дістала перед кількома днями листа. На адресі було її дівоче прізвище. Почерк був знайомий. Пані Дюмон розпечатала лист і схвильована прочитала зміст, що міг колись рішити про її долю. Автор листа, вже тепер небіжчик, Ґастон Муаро, морський старшина був колись женихом Аделі Дюмон. Ізза якоїсь дрібниці молоді люди посварились і Муаро виїхав до Тульону. Але негайно після приїзду написав до своєї судженої листа зі запевненнями глибокої любови та з перепрошинами. Лист мав дату 7. липня 1902 р. Довго ждала Аделя на цей лист. Вона не могла погодитись із думкою, що дрібне непорозуміння малоб на завжди розлучити її з коханим чоловіком, тоді, коли вже навіть день вінчання був визначений. Та минали дні, тижні... роки, а Ґастон не давав ніякої вістки про себе. Значить, він не любив її... Аделя пережила важку життєву драму і по кількох літах вийшла замуж за урядовця багато старшого від неї. Подружжя було нещасливе і пані Дюмон по народинах першої дитини розвелась.

І щойно тепер, по 34 роках поштар приніс їй листа, що вона його колись вижидала днями і ночами.

Ґастон Муаро згинув підчас війни у підводнім човні. Лист, що мав рішати про долю двох молодих сердець повних 34 роки покутував десь у поштових скринях.

„ІКС" — СЛАВНИЙ ПОЛІЦІЙНИЙ АГЕНТ.

Париська преса повідомляє про смерть одного із своїх найталановитіших поліційних агентів. Вона не може навіть віддати йому відповідного признання по смерти, бо не може назвати його прізвища занадто відомого у Франції. Два його брати ще живуть на високих становищах і з огляду на них цього зробити не можна. Той добродій Ікс помер у Сайґоні. Він виїхав кілька літ тому до Індокитаю після якогось скандалу, що коштував його посади. Там працював під новим прізвищем.

„Ікс" мав спеціяльну методу залякувати злочинців і свідків несподіваними запитами. Він підозрівав — усіх і саме тому часто віднаходив винуватців між найменше підозрілими. Він користувався часто поміччю одного товариша, якому визначував ролю обвинувача, а на себе брав ролю оборонця саме того, якого найбільше підозрівав. Підозрілі так заплутувались у подробицях, що по якомусь часі самі признавались до вини.

ДВАЦЯТЬ СТОЛІТЬ НА ДНІ МОРЯ.

Товариство яке займається розшуками за потопленими скарбами, приступило саме тепер до нової праці на північному прибережжі Африки. Ще в 86 р. перед Христом затонув підчас бурі у цім місці римський корабель, який віз із Піренеїв до Італії дорогоцінний вантаж — мармурові статуї, вази та ріжні речі з бронзу. Римський корабель затонув — як подають старинні автори — оподалік нинішньої туніської пристані Мадії. В 1907 р. туземець-нурець зовсім випадково натрапив підчас розшуків за ґубками на останки затопленого корабля. Від цієї пори кілька разів намагались нурці роздобути дещо зі затоплених скарбів. Видобули чимало вартісних предметів, що їх зберігають тепер у міськім музеї Тунісу. В 1913 р. перервали ці підморські роботи і щойно тепер відновило згадане товариство заходи, щоб видобути цілий затоплений корабель із дна моря, де він пролежав 20 століть.

ҐОНДОЛІ В ПАРИЖІ.

Комітет париської світової вистави в 1937 р. замовив у найкращих венецьких варстатах 40 ґондоль, призначених до озера, яке уладять на терені вистави. Ґондолі будуть трьох родів: „звичайні", „панські" і „вибагливі".

Прикрашування „вибагливих" ґондоль доручили найкращим венецьким різьбарам, які віддавна не мали вже поля до попису, бо в самій Венеції щораз частіше заступають ґондолі моторівками. Недавно міська влада Венеції одобрила новий тип електричного човна, яке перевозитиме 4 пасажирів зі скорістю 15 км. на годину і може переїхати 50 км. без наладування акумуляторів.

ДВІ ПАНІ СІМПСОН.

Центральний поштовий уряд у Кан відвідала перед двома днями пані Сімпсон, але не та, що за нею риссю біґають репортери і фотографи, тільки інша місс Річард Сімпсон, француженка з походження, яка вийшла замуж за анґлійця Сімпсона. Недавно вона замешкала також у Кан.

Ця друга пані Сімпсон почала жалуватись перед начальником пошти, що відколи приїхала до Кан жінка, яка схвилювала була британську імперію, вона, пані Річард Сімпсон не дістає ніякого листування, бо всі листи доручують поштарі автоматично до віллі „Лю Віей". Начальник пошти запевнив другу паню Сімпсон, що такі недогляди вже не повторяться і листарі будуть доручувати пошту теж правильно. Цікаво, що у віллі „Лю Віей" заявили, що тільки один лист пані Річард прийшов був помилково до пані Сімпсон і його зараз відіслали на правильну адресу. Більше ніяких листів не було.

ПЛИТИ З ПРОМОВОЮ ЕДВАРДА VIII.

Прощальну промову Едварда VIII. перед мікрофоном закріпили на грамофонових плитах. Перші плити, що появились у продажі, мали такий величезний попит, що за одну плиту платили 1.000 франків. На ринок випустили дуже багато плит із промовою Едварда. Американські крамниці продають пересічно по 300.000 таких плит денно. Школи закупили великі скількости плит і роздають їх дітям, щоб вони вчились „англійської мови королів", значить: ідеальної англійської вимови і наголосу.

Зі сойму.

НАРАДИ СОЙМОВОЇ БУДЖЕТОВОЇ КОМІСІЇ.

В понеділок 21. ц. м. почала свої наради соймова буджетова комісія над преліминарем буджету президії ради міністрів. Референт пос. Войцеховський спинився над працею поодиноких бюр при президії ради міністрів, ПАТ-а, обговорив працю Найвищого Адміністраційного Трибуналу і справу фонду „народової“ культури.

В оживленій дискусії забирало голос багато послів, прем. Складковський та референти. І так пос. Будзинський гостро заатакував жидів кажучи, що вони займають начальні становища в редакціях польських часописів, є кореспондентами цієї преси у головних центрах західньої Европи (нпр. у Льондоні є аж трьох кореспондентів жидів: ПАТ-а, „Газети Польскої“ та „Курієра Поранного) та займають високі становища у дипльоматичних представництвах у Франції. Посол домагався, щоб премієр змінив персональну політику і боронив польських справ. Пос. Валевський домагався, щоб законом управильнено справу журналістів і преси та торкнувся теж впливів жидів. Цю справу заторкували теж інші польські посли як Пахольчик. З висновками польських послів полемізував пос. Мінцберг, який накинувся головно на пос. Будзинського. Домагався від уряду, щоб припинив протижидівські виступи. Згадав, що в Польщі не буде безпеки, доки не поборять обявів здичіння і садизму. Нарікав, що закон про заріз відбирає засоби до життя 20.000 жидівських родин.

Пос. В. Целевич згадав, що про положення українського народу в Польщі говорив уже голова УПР пос. В. Мудрий та сен. О. Луцький. Оба вони ствердили, що нормалізація польсько-українських відносин спинилася на мертвій точці і то не з вини українців. Одною з причин такого стану — говорив далі пос. Целевич є те, що уряд не доцінює значіння українського питання і для закордонної політики держави. Тому влада не має ясно зясованої програми в українській справі і дотепер не подала її прилюдно до відома. До зміни прийде тоді, коли українські справи в уряді будуть реферувати і допильновувати українці. Цю ролю міг би виконати підсекретаріят для українських справ при президії ради міністрів і при міністерстві освіти. Далі домагався, щоб українську молодь допущено до державної, самоуправної служби та постійної служби при війську. Зміна персональної політики є дуже пильною справою. Згадав, що Найвищий Адміністраційний Трибунал не сповнює якслід свого завдання наслідком пинявого поладнування позвів (щойно за 4—5 років) і слід дійсно побільшити кількість суддів на 10 осіб. Підкреслив, що між редакційним персоналом ПАТ-а нема ніодного українця, що ПАТ не інформує про життя українського населення ні не подає систематичних інформацій про відємні сторінки комунізму, того, що діється у СССР і про діяльність „людових фронтів“. Вкінці ствердив, що з фонду „народової“ культури не користає українська наука, а НТШ не має засобів для розвинення видавничої наукової діяльности.

Пос. З. Пеленський домагався, щоб державні урядовці ставились обективно до всіх громадян без ріжниці стану і походження згідно з обіжником прем. Складковського, бо в Польщі живе понад 40% національних меншин. Одначе польські урядовці цього не роблять, беруть участь в ріжних організаціях, ворожих українцям („не продати українському селянинові ні пяді землі“). Далі підкреслив, що органи польської преси, головно один, видаваний у провінціональному місті — ІКЦ — цькують проти українців та витворюють психозу серед польського громадянства. Підкреслив, що ПАТ подає вістки про українське життя, які не відповідають фактичному станові. Це тому, що в редакції ПАТ-а нема ніодного українця. Вкінці звернув увагу, що з „фонду культури“ не призначено ні одного сотика на наукові і культурні цілі українського народу.

ПРЕМ. СКЛАДКОВСЬКИЙ ПРО ЖИДІВ І УКРАЇНЦІВ.

Премієр торкнувся спершу „націоналістичних промов“ пос. Будзинського і пос. Мінцберга. Підкреслив, що уряд мусить ставитися однаково до всіх національностей.

На думку премієра домаганя посла Будзинського, щоб поляки мали такі самі права, що жиди, є заскромні. Зате витворювання тепличної атмосфери, в яку хотів би він поставити всіх поляків у Польщі, було би шкідливе для держави. В державі, в якій є національні меншини, істнує природний нахил до деякого співжиття і до деякого антагонізму. І це співжиття і цей атагонізм слід доцільно використовувати для добра держави. Держава повинна використати до даних цілей тих громадян, що до цього найбільш відповідні. Між громадянами держави серед боротьби за істнування повинен відбуватися природний добір, боротьба в межах державности, яка видвигала би громадянина найбільше корисного і найбільше надійного щодо праці для держави. І не слід кермуватися тим, як він називається і звідкіля походить. Це є довга, тяжка політика уряду, що має нагоду кермувати державою, в якій є національні меншини.

Відповідаючи пос. Мінцбергові заявив: Якщо хочете почути від мене „заяву“, то можу тільки сказати, що дійсно стою на становищі, що безпека у Польщі потрібна для всіх і потрібна теж для жидів. Дійсно стою на становищі, щоб ніякі протижидівські ексцеси не пройшли безкарно.

Премієр відповідаючи на промови українських послів заявив, що нормалізаційна політика поволи поступає наперед. Згадав, що не хоче подавати числа принятих урядовців, хоч має дані і може їх відчитати. Одначе йде про те, щоб співжиття між польським та українським народом сперти на якнайбільшій кількости етичних взаємин, які якнайкраще поставили би тяжке і делікатне положення. Не згадуючи про зроблені вже справи премієр запевняв, що положення покращало, бо поладнано низку справ і за часів прем. Косцялковського і за часів теперішнього премієра. Крім того премієр запевняв, що багато видавництв та бібліотек дістає підмогу з фондів „народової“ культури. І так міністерство освіти дає постійну підмогу НТШ, деяку кількість стипендій і підмоги на видання Українського Наукового Інституту. Дійсно ці речі не є тим, що українські посли хотілиб мати, бо висувають максимальні домагання. Одначе ми — підкреслив премієр — не можемо виконати тих максимальних домагань, бо працюємо для добра польської держави як цілости і лише в гармонії поодиноких національностей можемо з успіхом працювати.

ПЛЄНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ

У вівторок 22. ц. м. відбулося останнє перед святочними феріями плєнарне засідання сойму. На вступі марш. Цар подав до відома, що 18. ц. м. дістав від премієра відповідь на низку посольських інтерпеляцій та що відписи будуть доручені інтерпелянтам

Сойм у першому читанні без дискусії переслав до комісії урядовий проєкт закону, яким уповажнюється міністра скарбу затягнути закордонну позичку у французьких франках на оборону держави. Крім цього вислано до комісій в першому читанні низку законів, що їх зголосили посли.

Більше зацікавлення викликала промова міністра комунікації полк. Ульриха, в якій він відповів на інтерпеляцію пос. Стажака у справі персональних змін на терені краківської дирекції. Міністр заявив, що на терені цієї дирекції в останньому тижні було три катастрофи. Ці катастрофи та катастрофа на підїздовій залізниці під Варшавою затрівожили публичну опінію, дехто говорив навіть про право серії катастроф.

Становище, яке займає міністр у цій справі таке, що за катастрофу слід потягати до відповідальности не тільки урядовців, що виконують виконні функції, машиністів і зворотничих, але і чинники, що виконують надзірні функції. Дотеперішню систему потягання до відповідальности тільки машиністів і зворотничих уважає міністр лихою і тому після подрібної аналізи початкового слідства рішився перевести персональні зміни на терені краківської дирекції.

Міністр стверджує, що перенесені з Кракова залізничі урядовці — це добрі та роботящі одиниці, одначе наслідком довголітнього персонального застою витворилася у краківській дирекції фамілійна система і тому він у порозумінні з премієром рішився перевести зміну на становища директора та заст. директора і на інших становищах краківської дирекції. Відповідь міністра прийняли без дискусії.

На цьому засіданні пос. Моравський зреферував теж законопроєкт про виїмковий стан.

Вкінці пос. Дрозд-Геримський зреферував законопроєкт про приватні високі школи. Сойм відкинув внесок пос. В. Кузьмовича, який виголосив у цій справі промову та приняв законопроєкт у 2-ім і 3-ім читанні.

Під кінець засідання марш. Цар запросив всіх послів на товариський чай.

Урочиста інавґурація викладів з приводу 300-ліття смерти митроп. Рутського.

ВЕЛИКА ПРОМОВА ВПРЕОСВ. МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО.

У середу 23-го ц. м. відбулась урочиста навґурація викладів для духовенства, заініціюваних Радою Богословського Наукового Товариства у Львові при участи чернечих Чинів: ОО. Василіян, ОО. Редемптористів і ОО. Студитів та присвячених 300-им роковинам смерти митрополита Йосифа Велямина Рутського. Інавґурація відбулась у великій салі митрополичої палати у присутності митрополита Шептицького та владик: еп. Лятишевського зі Станиславова, еп. Чарнецького з Волині і двох львівських епископів. Численне духовенство зїхалось з усіх трьох гал. епархій та з Волині. Присутні були теж деякі чільні світські громадяни, як сен. інж. Ю. Павликовський та ін.

Ті урочисті сходини відкрив **о. мітрат ректор д-р Йосиф Сліпий** промовою, в якій особливо широко навів останні віщі слова митрополита Рутського, сказані вже на смертному ложі, що стали неначе заповітом для всіх звеличників та активних діячів Унії. Закінчив о. ректор Сліпий свою прегарну промову порівнанням митрополита Шептицького з митрополитом Рутським та просьбою — благословити цей зїзд духовенства і його працю.

Після того широку промову — імпровізовану і як завжди блискучу формою та думкою — виголосив ВПреосв. Кир Андрей. Подаємо головний хід думок:

ПРОМОВА МИТРОП. ШЕПТИЦЬКОГО.

Митрополит Рутський заслугує на те, щоб його особі присвятити найбільше уваги. З факту, що митр. Рутський кілька разів хотів усуватися, церковний історик висунув тезу, що митр. Рутський це людина нестійка і нерішуча. Можливо, що бажанням історика було теж свідомо вивищити св. Йосафата. Однак такі закиди проти митр. Рутського — несправедливі і повні кривди. Рутський сягав до тих висот, які виправдують заходи, щоб його канонізувати. Це постать, якій нема рівної в історії Унії.

Мета цього ювилею — зробити основну наукову ревізію понять, що істнують довкола особи Рутського та самої Унії. Ціла католицька Церква перейшла в останніх 20-ти роках більшу еволюцію у поглядах на Унію, ніж за ввесь XIX вік. Ми, українці, залишаємось завжди на яких 50 літ поза поступом західнього світа, а проте нинішня еволюція поглядів Заходу на Унію мусить викликати відгук і серед нас. Ювилей Рутського це знаменита нагода для такої ревізії думок, яку завжди найкраще вести церковною літературою, конгресами, зїздами, курсами.

Митрополит висловлює свою радість з присутности такого численного збору духовенства, яке дає цим доказ розуміння ваги предмету студій і дискусії. Цей курс має чисто теоретич-

ний характер. Практика шкодить і псує змагання, що їх богослови мають на увазі при таких зїздах. Теоретичний характер таких зїздів давав раніш змогу православним і католикам сідати за один стіл і дискутувати на теольоґічні теми, без остраху, що одні других будуть ображувати.Колиж у теоретичний характер конґресу вмішаються практичні місійні цілі — така дискусія неможлива. Можна казати щонайвище про теорію практики, але не казати на зїздах про саму місійну діяльність. Коли нпр. сказати православному, що Унія має місію „навернути" його, то це тільки православного відштовхне і дасть йому арґумент, що з католиками ніби не можна дискутувати. Від практичної діяльности на такому зїзді треба триматись здалека тим більше, що істнуючий конкордат відрізує українську православну територію у Польщі від безпосередньої практичної місійної діяльности греко-катол. Церкви. Греко-катол. священик може на Волині задовольняти духовні потреби тільки тамошніх галичан-католиків і своїм прикладом впливати на православне оточення.

Преосв. Чарнецький підкреслював нераз, що нашим священикам треба знати, чого слід стерегтися у присутності православних, щоб їх не відштовхувати. Це розумна думка, — але нам ще важніша теоретична підготова. Ось так на Заході у латинських семинаріях студіюють східну Літурґію, східний обряд, відбуваються там т. зв. унійні тижні. Ми в тім усім ще спізнені, бо маємо наївне переконання, що коли кажеться про Унію, то мова про нас і що ми висунені на перший плян уваги чужинців. Тим часом не знаємо безліч чисто теоретичних даних, потрібних для практики Унії.

Митрополит оповідає далі, як то він найшов тому 30 літ автоґрафи листів Рутського і був ними такий захоплений, наче віднайшов безцінний скарб. Від того часу має відписи перечислених листів Рутського, яких оригінали находяться у Римі. Взагалі Рутський залишив по собі безліч листів. У Національнім Музею у Львові маємо 17 ориґіналів, позатим яких 300 відписів. Окремий скарб залишив о. прал. Дольницький. Мабуть по польських архівах, головно у Вильні, можнаб ще дещо віднайти. Митрополит звертається до о. ректора Сліпого з просьбою, щоб він своєю відомою енерґією допоміг до того, щоб у найближчому році розпочати друк листів митрополита Рутського, які найкраще характеризують ту велику і світлу постать.

Митрополит бажає найкращих успіхів цьому науковому зїздові гр.-католицького духовенства та благословить його.

Після того друга частина інавґурації відбулася в залі Духовної Академії, де ректор о. мітрат Й. Сліпий виголосив реферат на тему **„Погляд на зединені Церкви і догматичні ріжниці з незединеними"**, вислуханий з найбільшим зацікавленням. Численні привіти виповнили те урочисте започаткування того поважного церковно-культурного діла.

ТРОЦЬКИЙ ВИЇХАВ ДО МЕКСИКУ.

ОСЛЬО, ПАТ. Офіційно потверджують там вістку, що Троцький виїхав уже до Мексику, де признали йому право азилю.

—o—

ТРИДЕННА ПЕРЕРВА В КИТАЙСЬКІЙ ВІЙНІ.

НАНКІН, ПАТ. На телеґрафічне прохання Сунга, який приїхав до Сіянфу припинили військову акцію проти повстанців на 3 дні.

—o—

ТАБОРИ ПРИМУСОВОЇ ПРАЦІ В ЕСПАНІЇ.

Агенція червоного еспанського уряду приносить вістку, що рада міністрів затвердила декрет, який уводить табори примусової праці для всіх політ. вязнів. В мотивах декрету сказано, що іде про те, щоб згадані елементи не були на державнім удержанні, тільки, щоб заробляли на своє удержання так, як всі інші громадяни.

Залізнича знижка на Загальний Зїзд Рідної Школи у Львові

В останній хвилині дістала Головна Управа Рідної Школи залізничу знижку для делеґатів на Загальний Зїзд Р. Ш., що відбудеться 25. ц. м. в год. 9. рано у Львові в салі „СКІЗ", вул. Коперника ч. 1. (Пасаж Міколяша). Знижка є 50% з поворотною дорогою і на більше ніж 30 кільометрів. Дирекція залізниць уже друкує знижкові блянкети і їх можна буде набути при вступі на салю З. Зїзду за оплатою 50 сот. від одного знижкового блянкету. Залізнича знижка важна на три дні.

Головна Управа Рідної Школи.

НОВИНКИ.

— **Четвер 24. XII.**, год. 18.30, кімната „Бесіди". Дискусійний вечір Тов. українських правників. Гостям раді! 3330

— **Традиційний Ярмарок** Кружка Р. Ш. ім. Ганни Барвінок відбудеться 1. I. 1937 в годинах від 10—18 веч. Старшина звертається з проханням до своїх членів, бувших учениць і симпатиків, щоби, як щороку жертвували солодощі, тіста, кутю, а також грошеві жертви. Святочні закупи, як також прикраси на ялинку, вертеп просимо полагоджувати у нас. Дохід на потреби школи. 3341 1—3

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів в пятницю дня 25. грудня ц. р. На сходинах виголосить та задемонструє Д-р Нарциз Лукіянович хвору на тему „Meningitis specifica ad basim". 3334

— **Співаки-аматори!** Купуйте нотні твори нашого стрілецького композитора, М. Гайворонського. Це пісні гуцульські, лемківські, поліські, стрілецькі; на мішаний, однородний хор та сольоспіви. Всі композиції в нас досі незнані. Відомий наш музикольоґ, д-р Б. Кудрик пише про них („Діло"), що „справді нову землю, новий світ показав нам наш композитор". Про поліську пісню пише Б. К. як про „справжню перлину". Про одну з пісень каже, що вона „така кришталевопрозора", якби якийсь уривок з Гендля. „Прегарно оброблена на мішаний хор ось така бадьора маршова пісенька „Коло млина ясенина", а знову цікава, а дослівно в нас зовсім незнана, дарма що також стрілецька, є пісня „Вилітали орли". Продає книгарня „Рідної Школи", Львів, Сикстуська 20. Ноти дешеві, бо композитор подарував їх Рідній Школі. Кожний хор повинен мати ці всі випуски у своїй бібліотеці, тимбільше, що ввесь дохід на „Рідну Школу". 3338

— **В рецензії з „Живої реклями"**, імпрези Кружка Р. Ш. ім. Ганни Барвінок („Діло" ч. 287 з вівтірка), подано, що тексти до цієї дитячої ревії писала я до спілки з п. Юрієм Шкрумеляком. Оцим простую, що ціла ревія з виїмком вступного слова є виключно твором пера п. Шкрумеляка і я нічого з нею спільного не маю. — **Конст. Малицька.**

— **Українські коляди в люксембурськім радіо.** В четвер 24. ц. м. в год. 24. (12. вночі) надає люксембурське радіо низку коляд з цілого світу, в тому також українські. Диригент Гайнріх Тексіс.

— **Трамваї в часі свят.** З приводу латинських Різдвяних свят нормальний трамваєвий рух у Львові 24. ц. м. кінчиться в год. 6. веч. В пятницю, 25. ц. м. трамваї курсуватимуть від год. 1. вполудне. В суботу, 26. ц. м. трамваєвий рух буде цілий день нормальний.

— **Осторога перед сказенною.** На терені Замарстинова, Клепарова і Голоска Мал. увихався минулого тижня пес, у якого стверджено сказенину. Перед кількома днями появився другий скажений пес в околиці Стрийського парку. Ветеринарійний відділ міського уряду здоровля (вул. Бурлярда 4, I. пов.) закликає всі покусані особи та власників покусаних звірят, щоб у власному інтересі зголосилися негайно до огляду. Крім того звертається увагу власників псів у місті, щоб держались строго приписів щодо псів.

— **42-ліття львівського трамваю.** Цього року минуло 42 роки, як на вулицях міста Львова появився перший електричний трамвай (24. квітня 1894 р.). Було це перед краєвою виставою, що відбулася на узгірях Стрийського парку. Концесію на будову цього трамваю одержала віденська фірма „Сіменс і Гальске", що пустила в рух спершу тільки одну лінію, від Головного двірця до виставової площі. Цікаве, що львівський електричний трамвай був четвертий з черги в Европі, а перший в цілій Австрії. В міру розвитку трамваєвого руху та розбудови електричного заведення побудовано дальші лінії, що лучать периферії міста з його центром. Історію розвою львівського трамваю обговорив на днях на засіданні Політехнічного Т-ва інж. Вл. Рудчинський, управитель варстатів МКЕ.

— **Іменування у вищих школах.** На внесення міністра освіти президент Мосціцький іменував д-ра Юрія Панейка звичайним професором адміністраційного права у виленському університеті. Одночасно у львівському університеті іменовані: д-р М. Вартенберг поч. професором на гуманістичному виділі, д-р Л. Колянковський звич. професором історії Польщі, д-р Евг. Артвінський надзв. проф. невродьоґії й психіятрії, д-р Л. Гальбан надзв. проф. церковного права, д-р В. Зембіцький тит. проф. на лікарському виділі. У

львівській політехніці іменовані інж. Юл. Фабіянський поч. проф. і д-р інж. Т. Кучинський звич. проф. хемічної технольогії й технічної електрохемії, в академії ветеринарійної медицини у Львові д-р Антін Бант звич. проф. анатомії домових звірят.

— **Вільні судейські посади** оголосило міністерство справедливости між іншим в Бережанах (слідчий суддя і городський), в Ходорові (городський), Камінка Стр. (городський), Львів (городський), Підгайці (городський), Рогатин (городський) і Станиславів (городський).

— **Полекші для книгарів.** Між Польщею і Німеччиною дійшло в останньому часі до порозуміння у справі товарового обороту між обома державами. Наслідком цього порозуміння всякі книжки, часописи, календарі і т. п. можна тепер спроваджувати з Німеччини без обовязку предкладати спеціяльні розрахункові свідоцтва без огляду на особу. Тимсамим відпав давніший розпорядок, що узалежнював право імпорту друків із Німеччини від фігурування у спеціяльному списі фірм.

— **Хто кандидатом на нотаря?** Як повідомляють із Варшави, міністерство справедливости при обсаді нотаріяту признає тепер посади майже тільки судовикам. В останньому часі іменовано нотарями 12 судових віцепрезидентів і прокураторів, що перейшли на емеритуру.

— **У справі збірок під церквами** пише нам один громадянин: Від якогось часу годі зайти до церков у Львові, бо ріжні установи обставляють входи своїми „збирачами". Не належить до приємности, коли християнин входить до церкви, а тут два молодці з пушками заступлять йому дорогу і не пустять без викупу. Наслідки таких частих збірок є такі, що люди оминають церкву. Пора, щоби в цій справі верховна церковна влада щось зробила і знайшла вихід із цієї прикрої ситуації. Церква має служити передовсім молитві і не можна нікому робити перешкод у цій справі. — До цієї замітки мусимо додати, що збірщики не мають права силувати когось до жертви, а особи, що йдуть до церкви не мусять давати. Тому установи, що висилають своїх збірщиків, повинні їх повчити, щоб не переборщували у своїй ревности, поводилися стримано і не відстрашували від церкви вірних, які часом не мають сотика в кишені.

— **Під закидом протидержавної діяльности.** У Станиславові арештовано гімназійного абсольвента Петра Михайловича та його сестру під закидом приналежности до ОУН. При ревізії мали знайти підозрілі матеріяли.

— **Ще один процес.** В рівенському суді відбудеться в найближчому часі процес проти 13 українських селян з костопільського повіту. Всім закинули протидержавну діяльність. Головними обвинуваченими є: Петро Левчук, М. Стефанович, М. Середа, С. Назарович, Ол. Кондратюк, І. Довженець, Дан. Трофимчук і Маріян Олексієвко. Деяким закидують підпали і вбивство священика Арсена Тевтури.

— **Краєва хроніка.** В Лісневичах городецького повіту побилися через дівчину парубки, при чому Юрко Юськів пробив багнетом Василя Салабая. — У Бовшівцях пов. Рогатин арештовано Тому Панькова і Стефана Харова під закидом підпалу стодоли на шкоду Стан. Камінського, посесора фільварку у Слобідці Бовшівській. — В Черханівці пов. Косів парубок Іван Султанюк пробив на смерть ножем Стефана Балахурка. Причиною душогубства була дівчина. Султанюк зголосився добровільно на поліцію. — В лісі біля Хренева пов. Камінка Стр. знайшли тіло якогось, коло 50-літнього мужчини, що мабуть замерз. — В Перерослі пов. Надвірна до Михайла Катрича, що перебував у домі свого брата, стріляв крізь вікно Федір Каштанюк і положив його трупом на місці.

— **Грабунок у ночі.** До мешкання Соломона Фаєрштайна в Королівці пов. Борщів дісталися в ночі крізь стрих два грабіжники і світячи електричними ліхтарками, збудили його та зажадали грошей. Стрінувшись з відмовою, ударили його кілька разів колом по голові. Тоді жид віддав їм готівку, яку вторгував у склепі, і заявив, що більше не має. Ударений ще раз по голові віддав їм касетку з готівкою 40 зол. Одначе грабіжники тим не вдоволилися, почали бушувати по кімнаті і знайшли другу касетку, в якій було 600 долярів, 1.300 зол. і кілька російських золотих монет. Забравши ті гроші, один грабіжник ударив Фаєрштайна так сильно по голові, що той втратив свідомість. Коли збудилася його жінка, дістала також колом по голові, аж врешті грабіжники забравши ще й біжутерію, втікли. Поліція арештувала під замітом грабунку одного дроворуба, що працював два дні у Фаєрштайна.

— **Святочний додаток — або страйк!** У фабриці монополю в Познані 1000 робітників заповіло страйк, якщо дирекція не виплатить їм по 100 зол. святочної запомоги. Дирекція стоїть на становищі, що нинішні умовини праці не позволяють на такий видаток.

— **Заповідають лагідну зиму.** Атмосферичні відносини на заході укладаються від кількох днів дуже корисно. При західних і південно-західних вітрах температура на Атлянтійському Океані держиться на висоті + 4, на балтійському побережі + 2, що свідчило би, що й січень буде лагідний. Рибаки на Поморі надіються взагалі лагідної зими.

— **Клопіт з нагородою Оссіцкого.** Мирову нагороду Нобля признано, як відомо, німецькому журналістові Карлові ф. Оссіцкому, що не живе в добрій злагоді з офіціяльними колами в Німеччині і був навіть інтернований. Взагалі не відомо навіть, де він обертається, бо по виплату нагороди до Осльо він не приїхав, тільки прислав письмо з проханням, щоби гроші йому прислали. На те дістав відповідь, що це неможливе і Оссіцкі мусить особисто приїхати до Осльо по гроші, або може відобрати їх офіціяльний представник німецької держави, посол д-р Зам. Одначе з огляду на протест, який вніс німецький уряд у звязку з признанням мирової нагороди Оссіцкому, д-р Зам не піднявся тієї місії.

— **Історичний бій на фільмі.** Як повідомляють із Риму, в найбільшім італійськім фільмовім підприємстві розпочалися фільмові знимки великого бою під Замою між військами Ганібаля та Сціпіона Африканського. В бою взяло участь поверх 10 тисяч статистів, відділи еритрейських аскірів, сотки коней і кількадесять слонів, спроваджених з усіх европейських цирків. Режисером цієї фільми італійсько-німецької продукції є Карміне Гальоне.

— **Ріжні вісти.** На Байкальському озері причалив до берега пором, що блукав довший час по воді. Чотирьох пасажирів замерзло а трьох утонуло. — В копальні вугля в Нуева Розіта склалася експльозія, при чому згинуло 28 робітників.

—o—

✝ Посмертні згадки.

ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬ КРУПА,

управитель школи в Тернівцях повіту Перемишль по короткій і тяжкій недузі, принявши Найсвятіші Тайни, упокоївся в Бозі 16. грудня ц. р. в год. 7. рано в 58. році життя. Обряд похоронний відбувся 18. грудня. По відправі Богослуження в Тернівцях, перевезено тіло Покійного на цвинтар у Перемишлі. В. Й. П!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Четвер, 24. XII. Театр нечинний.

Кіна.

нечинні.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 24. грудня 1930

Берлін (356,7) 15.00 Коляди всього світа (ам., бельгійські, італ., югосл., польські, шведські), 16.00 „Івась і Гануся оп. Гумпердінка, 18.00, 19.00 „При ялинці" муз.-нестроєва авдиція, 20.00 „Святий Вечір муз. вечір, орх., хор, Лісліні сопр., Мартен тенор; 22.00 Весела музика; **Кенігсвустергавзен** (1571) 12.00 Концерт; 14.00 Музика. 15.00 Різдвяна музика; 16.00 „Вбираємо ялинку", хор, орх.; Шпітер сопр.; 17.40 Засвічуємо свічки; 18.00 Свят-Вечір, дзвони, коляди, різд. оповідання, 20.00 Концерт; 21.06 Промова заст. фірера Гесса; 21.20, 22.00 Вес. музика; **Кошиці** (259,1) 15.00, 21.00 Коляди, діточий хор, 19.35 Фольк. сценка; **Мінхен** (405,4) 10.30 Для дітей, 12.00, 13.15 Концерт, 16.00 Веселий концерт; 19.45, 20.00 Орх. концерт, 22.40 „Свят-Вечір" старобаварська леґенда Томи. **Прага** (470,2) 12.05 Авд. для дітей, 12.25 Кляс. оп. музика; 15.00 Діточий хор, 18.55 Коляди в вик. хлопячого хору, 19.20, 20.00 З чеських гаїв і левад" симф. поема Сметани, **Париж** (1648) 12.00, 13.15, 14.00 Симф. музика, 15.10, 16.30 Рецитації; 18.00, 19.00 Театр Уяви, кляс. твори; 21.00 Давні коляди, 21.45 Симф. концерт, **Відень** (506,8) 12.00, 13.00 Орх. концерт, 17.00 Дзірська музика, 18.00 Різдво у Тиролі, репортаж, 19.15 20.00 Симф. концерт, 20.40 Різдв. оповідання; 21.00 Зов рідного краю (Візерлеггерцабен); **Будапешт** (549,5) 17.25 Концерт оп. орх., 19.30 Орг. реситаль; 20.00 Різдв. музика, **Білгород** (437,3) 22.20 Нар. пісні, **Мілано** (368,5) 19.00, 19.45 Розр. музика, 20.40 Різдв. концерт, 22.00 Орх. концерт; **Рим** (420,8) 18.50, 19.45 Легка музика, 20.40 Різдв. концерт.

Пятниця, 25. грудня 1936

Берлін (356,7) 10.30 Форт. твори, 16.00 Концерт, 12.00, 16.00 Концерт, 18.00 Веселі пісні та мельодії, 20.00, 21.00 Великий святочний концерт, **Будапешт** (549,5) 12.40 Концерт орх.; 15.00 „Івась і Гануся" оп. Гумпердінка; „Вішунка ляльок" балєт Баєра, 18.00, 22.00 Циг. музика, 19.30 Сальонова музика, **Кінеґсвустерґгавзен** (1571) 11.30 Діточий куток, форт. твори, 12.00 Концерт, 13.30 Танк. музика, 15.30 Авд. для дітей, 16.00 „Тоска" оп. Пуччіні, „Кармен" оп. Бізета; 17.00 „Парада оловяних жовнірчиків" весела авд., 18.00 19.00 Мельодії з півночі та півдня, 20.00 Симфонії „З нового світа", **Кошиці** (259,1) 12.20 Орх. концерт, 21.15 Популярна музика, **Мінхен** (549,5) 9.30 Концерт дутих інструментів, 10.30 Зимові пісні, 12.00 Концерт орх., 14.00 Авд. для дітей, 14.45 Квінтет, 15.05 Веселий концерт солістів, 16.00 Оп. музика, 19.50 Муз. діяльог, 20.00 Концерт, **Прага** (470,2) 9.00 Концерт сальон. квартету, 11.30 Тріо Двожака на дві скр. і альтівку; 17.35, 18.00 Різдвяні забави в Шумаві, словомуз. авд., 19.05 Розр. програма, 21.00 „Чеська Мелюзина" муз. казка Вайса, 22.35 Концерт сальон. орх., **Париж** (1648) 12.30 Легка симф. музика, 14.15 Сп. реситаль, 15.00 Літер. авд., 15.30 Авд. для дітей, 21.00, 22.00 Вечір балетів: „Копелія" Деліба, „Ле роа мі", „Прогульки по Римі" Россеня, **Відень** (506,8) 11.45, 12.00 Концерт фільг. орх., 15.40 Смичк. квартет ф-дур Бетовена, 17.45, 20.00, 21.00 „Весела вдова" оп. Леґара, 22.30 Танк. музика, **Білгород** (437,3) 18.00 Нар. пісні, 20.20, 21.00 22.00 „Паганіні" оп. Леґара, **Мілано** (368,6) 17.15 Орх. концерт, 20.40 „Різдво в Альпах" сценка, 21.15 Розр. концерт, 21.45 „Різдво" комедія Даріо Никодемі, **Рим** (420,8) 17.15 Орх. концерт, 20.40 Концерт нар. музики; 22.40 Фант. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 24. грудня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник; 7.25 Програма на днині; 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл.; 11.30 Співаймо коляди, 11.57 Сигнал часу; 12.03 Музика, спів із гр. пл.; 12.40 Полудневий денник; 12.50 Хліборобам на свята, 14.58 Коляди ріжних народів

(трансм. з Верліна); 16.00 Різдво у родинному домі; 16.10 Легка музика з гр. пл.; 16.20 Львівські біжучі вістки; 16.25 Куток гумору; 16.30 Концерт орх., 17.00 Театр Уяви для дітей: „Ялинкова Коляда"; 17.30 Перед Святим Вечором, репортаж Юрія Тепи; 17.45 Коляди Ал. Солтиса на смичк. квартет; 18.00 „Ця ніч для нас свята" молитва Конрада з „Визволення" Ст. Василевського; 18.15 Святвечірня промова примаса Гльонда; 18.20 Свят Вечір у краю і на чужині; 18.55 Ходім до Вифлеєму, авд., симф. орх., хор, солісти; 20.00 Оплаток спікерів; 20.10 Концерт солістів, Завадська спів, форт., скр.; 21.30 Різдвяна легенда про білого юнака та гречну панну; 22.10 Бах: Вайнахтсораторіюм, хори, В. Гендріх сопран, смичкова орх., 23.10 „Свят вечір пророків" авд. Ст. Василевського, 23.50 Пастирка із сєнєнєнської катедри, хор, органи.

Пятниця, 25. грудня 1936.

8.00 Сигнал часу, коляди, 8.08 Шлеські коляди, хор; 8.35 Тисяча тактів музики; 9.35 Програма на нині; 9.40 У святочному настрою, гр. пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Запрошуємо дітей на тістечка з родинками (ревія для дітей); 12.35 Розр. концерт, Р. Цлавська сопран, А. Якутіс тенор, орх.; 14.00 „Нема зла, що не вийшло б на добро" сільська авд., 14.30 Нар. капеля; 15.35 Для розривки, гр. пл.; 16.30 Гутірка з хорами, 16.45 Містерія про Різдво Христове, з муз., 17.15 Гостина у Храбольських, весела авд., 17.45 Орхестра грає до танку, 19.00 Веселі пасторалки; 19.35 Концерт солістів, Л. Щепанська спів, віольончеля, форт., 20.35 Старосвітський курант: „Шкода вусів" комедіо-опера Л. Ал. Дмушевського (на мотивах і піснях XVIII і XIX ст.), 21.15 Плита за плитою, 22.00 Печені голубці, муз. авд.; 22.45 Танк. музика з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно —продажа: Бельги бельг. 89.73, 89.30, Долари американські 5.30 і пів 5.27, долари канад. 5.29.50—5.27.—, Фльорени гол. 290.80—289.10, Франки фр. 24.79—24.65, Франки швайцарські 122.05—121.26, фунти англ. 26.07—25.91, Гульдени данц. 100.20—99.80. Корони ч. 17.90—17.50. Кор. дан. 116.29—115.45, Кор. норв. 139.93—129.95, Корони шв. 134.33—133.35, Фльор. гол. 291—289.80, Франки фр. 24.80—італ. 25.20 — 24.70, Марки фінл. 11.51 11.00, Марки нім. 122 — 118, Шил. австр. 97.00—96.00. Марки нім. срібні 132 —127.

Акції.

Банк Польський 105.00, — Лільпоп 13.50, Цукор 28, Островець 25, Стараховичі 33.00, 32.75.

Папери.

3 інвест. 1. ем. 66.50, 2. ем. 65.50, серія 45.50, 5 конв. 51, 50.50, 4 прем. дол. 46.75, 7 стаб. 440, купон 94.03.

Збіжжя.

Львів. 23. XII.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Пшениця одн. червона	24.00—24.25
Пшениця збор. червона	23.50—23.75
Пшениця одн. біла	23.75—24.00
Пшениця зб.	23.25—23.50
Жито шт. I	19.50—19.75
Жито шт. II.	19.25—19.50
Ячмінь одн.	21.00—21.25
Ячмінь на мливо	20.25—20.50
Ячмінь паст.	19.50—19.75

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 19. грудня н. р. кооператива платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	2.80 зол
1 кг. масла десер. бочкове й експортове включно в бочк. пакуванням	2.85 „
1 л. молока	0.17 „
1 к. яєць	4.80.

Тенденція на на масло, молоко та яйця слаба.

П Т И Ц Я.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 23. XII. п. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., добре умяснені, повногруді	1.10 зол.
Гуски I. кл., добре умяснені, повногруді	0.90 „
Курята I. кл. біло й жовтоніжки, без остріжок, до ваги 1.60 кг.	0.95 „
Кури I. кл., товсті, без остріг, без нашийку на ногах, щойно від 1.80 кг. вгору	0.90 „
Качки товщеві I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.00 „

Слабших сортів від вище поданих, не приймає.

КУПНО - ПРОДАЖА

НАЙНОВІШІ капи, брокати, накидки, меблеві покриття, ціни реклямові тільки у ФРАЙЛІХА, Сикстуська 21. 4—?

НОВОВІДКРИТА РОБІТНЯ обуви вико-
МАШИНУ писальну Мерцедес українсько-польську та машину до шиття Зінгер дешево продає Іванишин, Львів, Городецька 23. 3322 2—3

ХРИСТІЯНСЬКА КОНФЕКЦІЯ для Панв поручає костюми і плащі вже від 35 зол. Львів, Ринок 26 у крамниці Ендерса. 2938 50 60

ЧАСТИНУ земелиці при вул. Личаківській продасть Чорний, св. Петра ч. 11. від 2—3. 3313 ?—?

РЕНТОВНА аптика в гірській, кліматичній і фабричній околиці на продаж. Інформації дасть Павлусевич, Коломия, Декерта 18. 3314 2—2

СВЯТОЧНІ дарунки. Наймодніші вовни, шовки, рештки оказійно. Прохнік, пл. Капітульна 3. 3040 13-?

НА ЯЛИНКУ гарні дарунки — годинники, срібло і біжутерію дешево у фірми **Розважевський**, Львів, Академічна ч. 2. (готель Жоржа). 3303 1—?

НОВУ КАМЯНИЦЮ, солідної будови, при трамваю, 12 кімнат, кафлеві печі 1 кухні, паркети, електрика — готівкою 18.000, довг 10.000 продасть „ТРАНСАКЦІЯ", Львів, Длугоша 1, ріг Миколая. 3349 1—3

ЧИ ВАШ годинник ходить добре? Якщо ні, дайте направити до **ІВАНА ЗЕЛЬТЕНРАЙХА**, Львів, Марійська пл. 5. Прецизійно, солідно, дешево. З провінції присилайте почтою. 3032 14-?

ФОРТЕПІЯНИ, фісгармонії, як нові, короткі, гарантовані, дешево продає, купує, міняє Ганзк, Пілсудського 21. I. поверх. 3243 4—10

РОБІТНЯ КОВДЕР Кентшинського 4. солідно переробляє і виконує нові. Ціни найнижчі. 3057 6—8

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА**, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 18-100

КРИНИЦЯ. Повідомляю своїх Вп. Гостей, що в цьому році веду свої пансіони „Мева" і „Гураль" в зимовім сезоні. Центр і повний комфорт, ціни дешеві. **Модеста Яблонська.** 3291 4—3

ВИЩУПЛЯЮЧИЙ корсет вигідний тільки індивідуальною системою „РІТА". Ягайлонська 11а. Тел. 119-67. 3300 ?—5

НАПРАВА годинників прецизійно і фахово у фірмі **Розважевський**, Львів, Академічна 2. З провінції просимо почтою. 3303 2—2

ФІРАНКИ найбільший вибір, дешева вирібня ВАНК пл. Марійська 6. 3310 1—6

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ДАЄМО ПРАЦЮ! ПОСТІЙНИЙ ЗИСК! Шукаємо кольпортерок-жінок з осідком в таких містах: Львів, Станиславів, Тернопіль, Коломия, Перемишль, Стрий, Самбір, Дрогобич, Чортків, Бучач, Сокаль, Ярослав, Рава Руська, Броди. Винагорода за умовою. Зголошення з референціями на адресу: Т-во „Відродження", Львів, вул. Чарнецького ч. 26. 3333 1—2

ПІДПРИЄМСТВА

ШУКАЄ СПІЛЬНИКА з капіталом 4000 зол. і співпрацею, зиск 200 зол. місячно, капітал забезпечений. Зголошення до Адмін. під „Запевнене іствування". 3321 ?—2

РІЖНІ

МЛИН водно-турбіновий у Тернополі прийме перемельників на пшеницю і жито на 35 вагонів місячно. Ближчі подробиці в Управі Млина Тернопіль, Львівська 93. 3329 1—1

ЗА 1 ЗОЛ. переробляю капелюхи жіночі і мужеські: **Коперника 26.** подвіря. 3320 2—2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ДИРИГЕНТ — РЕЖИСЕР—ДЕКОРАТОР шукає праці від зараз. Може вчити диригентури. Відповіді з умовами слати: „Діло" „для Диригента". 3312 ?—3

ОГОЛОШЕННЯ.

ДРОТЯНІ ВКЛАДИ до ліжок та залізні ліжка ріжних системів продає по найнижчих цінах **ФАБРИКА** фірми — **ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР** Львів, Леґіонів 25 в подвірю. Тел. 286-38. 3248 2—5

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.